

eiusmodi esse nemo nō intelligit, qui quidem intellectus compos sit, ut non homini id tribuisse, non gratiæ referenda rationem habuisse, nō deniq; uestris cōmodis seruiisse uideamini: sed Mineruæ (ut ita dicam) & Musis sacrificij genere & pio, & honesto litare uoluisse. Quænam enim tandem casuum uarietas, quæ rerum uicissitudo existere olim, aut propediem tanta potest, ut tu rem quampiam desiderare possis, cuius aut ille, aut quisq; peregrinorum copiam tibi facturum sit, aut potestatem? Necq; uero tale solum germanæ id probitatis documētum, eiusdemq; Romanæ, sed etiam tantum fuit, si pro dignitate rei æstimetur, ut nō ad unum Longolium, sed etiam ad Budæum, ad omne nomen Gallicum, ad omneis deniq; literarum meliorum studiosos pertinere uideatur. Quo fit ut mea quoque causa, omniumq; nostratium & nostri ordinis hominum, id tecum Sadoleto facinus suscepisse debeam? existimare: idq; beneficium non magis in priuatas tabulas referendū esse, quàm in publicas nationis studiosorum. Εξήρωσο ἄνδρ' εὐγνωμονέσατε, καὶ σύσκησόν με τῆ ψυχῆ σὺ τῆ ὑπὲρ τοῦ φοίβου κατόχῳ. οὐδ' ἔμ' γὰρ ἀν' ὑπὲρ πλείον' ποιησαί μιν ἔγωγε τ' ὑπὲρ τοιαύτης δὲ ψυχῆς ἀφιλάδης, ἐπιφκείατε διαφύσεως καὶ καλλιπείας εὐδοκίμδσης. ὥστε οὐδ' ἀν' ἔρασμωτάτῳ παιδὸς πλῆθους τῶν ἰ' ἀνταλλαξά μιν τ' ἔρωτα εἴητε τετυχηκῶς εἰλω ἐκεῖνῳ. Vale rursus, Parisijs. XVII. Calend. Septembres. Anno. M.D.XIX.

GVLIELMVS BVDAEVS IACO  
BO SADOLETO EPI  
SCOPO S.



Quam probe & commode natura constituta est, ut quæ res omnium maxime rerum paucis amplexabilem sese retinendamq; indulget, eadem res ipsa (quam uirtutē uocamus) nulli non

nulli non uisendam ferè seipsam, plausibilemque præbeat.  
 Id adeo re ipsa cognoscere nuper in laudum tuarum enar-  
 ratione licuit. Christophorus Longolius homo iam tibi  
 notus & auctoratus, claris hinc propinquitatibus fultus,  
 & necessitudinibus ornatus, cum eleganter & laute uitã  
 hic agere posset, Urbem patriæ, uosque cognatis prætulit:  
 nimirum Romana humanitate, & splendore urbano inui-  
 tatus & captus. Quin & comitate, & beneficentia uestra  
 ita se lactatum esse præ se ferebat, ut in mores etiam insti-  
 tutaque uestra degenerasse, animoque semel à nobis demi-  
 grassè uideatur. Verum is inter aduentitios (ut assolet) fe-  
 stiuosque amplexus de ingenijs moribusque præsentibus Ita-  
 liæ quid censeret interrogatus: quum in sermonem pleni-  
 orem ab ijs productus esset, qui rerum humanarum cal-  
 lentes sunt, & gnari rerum Italicarum, ecquidque æqui &  
 boni ab externis tulisset, scite quidem multa eò pertinen-  
 tia & expedite commemorabat: ut sermo de unoquoque  
 homine, & quaque re natus erat. Modicus autem alioquin  
 in uniuersum, atque in utranque partem in elogijs edendis,  
 in Sadoleto, Bemboque commendandis tam multus erat  
 & incitatus, ut admirationem uestri & amorem in nobis  
 uehementem incitarit: & inflammari ipse me adeo, ut eo  
 infelicem esse putem, quod familiares quoque uos & notos  
 de facie non habeam, aut alia quadã ratione mihi iunctos  
 familiaris usus succidanea. Quotus enim quisque est homi-  
 num quidem humanitatis non expertium, qui æquitatem  
 illam uestram uirtutis peregrinæ propugnatricem, desti-  
 tuta ac deprehensa innocentia patronam, non amet, non  
 osculetur, non amplexetur? Ego certe natura cum sim ocu-  
 lis subhebetibus ad longissimum prospectum, uestrum il-  
 lud absolutæ humanitatis specimen, haud obscure ut au-  
 dio editum, suspicio hinc, ac demiror: ut quidem ille mihi  
 persuasit, ab omnibus suspiciendum, qui hominem unum

Incolam, uel etiam peregrino propiorem: nullis opibus fidentem, nullis necessitudinũ adminiculis subnixum, nulla nisi doctrinae commendatione gratiosum: decuriatis calumniatoribus, conscriptis delatoribus, summissis conuiciatoribus circumuentum, affectum, perterritum, auctoritate, suffragatione, patrociniõ deniq; uestro subleuastis, erexistis, confirmastis: fartumque & tectum ( ut aiunt ) ab omni contumelia, ignominia, dispendio præstitistis, beneficio haud dubie ad nomen uniuersum Galliaẽ pertinẽte, porroq; etiam spectante ad cunctum ordinem literatorũ. Sanẽ quidem, quod ad me attinet, causam haud dicturus sum, si quando res ita tulerit, quin huius operæ partẽ egregie à te nauatæ atq; impense Longolio, expensam nobis ferre possis si uelis, qui numerum inter studiosissimos ipsi literarum augemus. Tametsi non nescius sum maiorem esse doctrinae opinionem, altiusq; fastigium istud tuum, meumq; contra inferius ac submissius, quàm ut eò tibi unquam descẽdere aut commodum, aut libitum esse possit: aut mihi eò me attollere promptum & conducibile, unde tu mecum ex equo, & ego tecum officiorum uices usurpamus mutuo paria factitando. Sed neq; tam obscurus animi tui sensus, quum hoc faceres, esse potuit, ut non intellectum promptum sit unicuiq; non te beneficii, non suffragationis, non officij uicissitudinem hoc facto, sed uirtutis & humanitatis agnitionem ab ijs qui doctrinae studiosi sunt, aut fautores, sed præclari facinoris conscientiam spectasse & expectasse, gratumq; fortasse animũ ab eo in quẽ beneficium collatum. Quam tu facti rationem eximij & commemorandi, cum non dubie iniuisse te credam, spondere ego tibi ausim nequaq; te opiniõẽ falsum esse in summa rei colligenda. Vndiq; em̄ euentus respondebit, iamq; respondit: nisi me ipse fallo coniecturam in alios ex animo meo faciens, & ex uerbis, uultu, spiritibus loquẽtis, de

NICOLAO A QVERCETO PRAET. 63  
te Longolij. Hæc ut tibi scriberem, libido quædam me im-  
pulsit animi, sese tibi (propè dixerim) uenditare non dubi-  
tantis, si uera de te audiui, hominem alioquin haud cupi-  
dum operarum, prolixumq; pollicitatorem, aut si qua est  
in me facultas, gestientem eius uenditorem. Verum cū  
te de eo amare magnopere cœpisssem, quod libens faceres  
ut bene ab omnibus audires, latere te nolui humanitatis  
illius tuæ, benignitatisq; documentum, hic etiam testatis-  
simum esse, nec fama sua fraudatum: cum antea Sadoleti  
nomen, & chirographum in aula Gallica notum sit, & ce-  
lèbre ob literas Pontificias, Sadoleti nomine augustiores  
iàm haberi nostrorum opinione cœptas. Vale. Parisijs se-  
xtodecimo Calend. Septembris.

GVLIELMVS BVDAEVS NICOLAO  
A QVERCETO PRAETORI  
MEDIOLANENSIVM S.



I eo fato natus essem Nicolaë charissime, ut  
animo meo obsequi sæpenumero nullo rerū  
mearū incōmodo possem, ita omnia moderā-  
te fortuna, ut utilitas & uoluptas inuicē in-  
currerēt: id mihi nimirū fortuna iudulsiſſet,  
ut inoffenso cursu iniuncti mihi nup̄ muneris in Narbo-  
nensi puincia, Mediolanū obiter ire liceret: & te mihi co-  
gnatione, amicitiaq; cōiunctum inuisere, honore istic pri-  
mario secunda fama fungentē: præterq; etiā q; alioquin iā  
diu superare Alpes destinarā ualetudinis gratia, quæ mi-  
hi cura præcipua semper erit. Nihil em̄ mihi tātōpore cor-  
di est, q; ut naturalem habitudinē corporis recuperē: quā  
annos iam quattuordecim atq; etiā plures amisi, dum lite-  
rarum magis studiosus, q; lucis cupidus eram. Id autem  
uix diuerticulum opportune oblatum, ut libentius am-  
plecterer, accessit, q; te in muneris tui functione inspice-